

LESZEK KOSTRZEWSKI, PIOTR MIĄCZYŃSKI 2015-04-13, ostatnia aktualizacja 2015-04-13 10:10:21

Osoby prowadzące działalność gospodarczą mają najniższe emerytury ze wszystkich grup zawodowych, którym świadczenia wypłaca ZUS. Średnio to ok. 1666 zł. W Polsce mamy blisko 2 mln drobnych firm, w większości to samozatrudnieni.

Dla porównania, średnia emerytura z ZUS wynosi ok. 2054 zł, górnicy mają ok. 3923 zł, nauczyciele - ok. 2274 zł, kolejarze - ok. 1916 zł.

PESYMISTYCZNE PROGNOZY

Przedsiębiorcy mają tak niskie emerytury, bo większość z nich co miesiąc przelewa do ZUS najmniejszą z możliwych składek.

Prognozuje się, że w najbliższej przyszłości emerytury przedsiębiorców będą jeszcze niższe. W nowym systemie emerytalnym państwo nie dopłaca do świadczeń - chyba że do emerytur minimalnych.

ILE TRZEBA ZAPŁAĆ

Wysokość składek ubezpieczeniowych dla pracownika na etacie to:

- *19,52 proc. podstawy wymiaru - na ubezpieczenie emerytalne;
- *8 proc. podstawy wymiaru - na ubezpieczenie rentowe;
- *2,45 proc. podstawy wymiaru - na ubezpieczenie chorobowe;
- *9 proc. podstawy wymiaru - na ubezpieczenie zdrowotne;
- *2,45 proc. podstawy wymiaru - na Fundusz Pracy;
- *0,10 proc. podstawy wymiaru - składka na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Składki pracownika na etacie liczy się procentowo, czyli uzależnione są od dochodu. Im więcej zarobi, tym więcej odda ZUS.

Inaczej jest z przedsiębiorcami. Składki nie zależą od tego, ile uda im się w danym miesiącu zarobić. Przepisy przewidują, że przedsiębiorcy mogą płacić składkę do ZUS od 60 proc. średniego wynagrodzenia, czyli obecnie od 2375,40 zł. Jest to minimalna kwota, jaką w 2015 r. muszą zadeklarować do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.

Wysokość składek wynosi więc dla nich:

- *463,68 zł - na ubezpieczenie emerytalne,
- *190,03 zł - na ubezpieczenie rentowe,
- *58,20 zł - na ubezpieczenie chorobowe,
- *279,41 zł - na ubezpieczenie zdrowotne (tu podstawa naliczenia składki wynosi 3104,57 zł),
- *58,20 zł - na Fundusz Pracy i wypadkowe 45,85 zł.

Przedsiębiorcy płacą do ZUS łącznie co najmniej 1095,37 zł.

Taką możliwość mają osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, ale również twórcy, artyści, osoby wykonujące wolne zawody na podstawie przepisów o ryczałtach podatkowych: m.in. lekarze, technicy dentyści, fелczery, położne, pielęgniarki, tłumacze, nauczyciele udzielający lekcji na godziny.

NOWI PRZEDSIĘBIORCY PŁACĄ MNIEJ

Lżej mają przedsiębiorcy rozpoczynający działalność. Przez dwa lata płacą niższe składki na ubezpieczenia społeczne. I to znacznie niższe, bo nalicza się je od innej podstawy. Obecnie wynosi ona 525 zł i stanowi 30 proc. minimalnego wynagrodzenia. Przekłada się to na:

- *102,48 zł składki na ubezpieczenie emerytalne,
- *42,00 zł składki rentowej,
- *12,86 zł składki chorobowej,
- *10,13 zł składki na ubezpieczenie wypadkowe.

Osoby te nie płacą składek na Fundusz Pracy przez dwa pierwsze lata prowadzenia firmy. Składka na ubezpieczenie zdrowotne jest taka sama dla wszystkich przedsiębiorców i wynosi 279,41 zł. Razem składki wynoszą 446,88 zł.

Obniżone składki mogą płacić przedsiębiorcy, którzy w ciągu ostatnich 60 miesięcy kalendarzowych przed rozpoczęciem działalności gospodarczej nie prowadzili pozarolniczej działalności gospodarczej. Muszą też spełnić drugi warunek: nie mogą wykonywać działalności gospodarczej na rzecz byłego pracodawcy, u którego w bieżącym lub poprzednim roku kalendarzowym wykonywali (w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy) czynności wchodzące w zakres wykonywanej działalności gospodarczej.

TYLKO 2 PROC. PŁACI WIĘCEJ

Oczywiście przedsiębiorcy mogą płacić więcej do ZUS, choćby po to, żeby w przyszłości mieć wyższą emeryturę, ale znakomita większość deklaruje kwotę minimalną, by na bieżąco płacić możliwie najniższy ZUS. - Większe składki płaci tylko 2 proc. przedsiębiorców - mówi Jeremi Mordasewicz, ekspert Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych "Lewiatan".

A gdyby przedsiębiorcy płacili więcej? Łukasz Waclawik, specjalista od ubezpieczeń społecznych z AGH w Krakowie, przygotował dla nas kilka symulacji. Zakładamy, że mamy już nowy system, czyli o naszej emeryturze decydują wyłącznie odłożone składki.

Gdyby pani Anna, właścicielka sklepu internetowego, przez całe życie płaciła najmniejsze przewidziane prawem składki (od 60 proc. przeciętnego wynagrodzenia) i przeszła na emeryturę w wieku 60 lat, po przepracowaniu 30 lat, to jej emerytura wyniosłaby 650 zł. W praktyce świadczenie byłoby wyższe - bo do 880 zł minimalnej emerytury dopłaciłby budżet państwa.

Jeżeli pani Anna popracowałaby rok dłużej, to odłożone składki pozwoliłyby na wypłatę emerytury w wysokości 695 zł - więc nadal budżet by dopłacał.

Dopiero po przekroczeniu 65 lat i 35 lat stażu pracy przedsiębiorca samodzielnie sfinansuje swoje świadczenie, które wyniesie ok. 915 zł.

Jeżeli pani Anna popracuje do 67. roku życia, przez 37 lat, to świadczenie wyniesie około 1050 zł.

Każdy kolejny rok pracy pani Anny będzie zwiększał emeryturę o około 6 proc.

WIĘKSZE SKŁADKI, WYŻSZA EMERYTURA

A teraz założmy, że pani Beata, właścicielka firmy ogrodniczej, podniesie sobie składkę do 75 proc. średniej krajowej (z dzisiejszych 60 proc.). Jej składka emerytalna wzrośnie o 115,92 zł, do 579,60 zł, rentowa będzie wynosić 237,54 zł, chorobowa (dobrowolna) i na Fundusz Pracy - po 72,75 zł, wypadkowa - 57,31 zł. Składka zdrowotna się nie zmieni - 279,41 zł.

Gdyby pani Beata przeszła (płacąc wyższą składkę) na emeryturę w wieku 60 lat, po przepracowaniu 30 lat, to jej emerytura wyniosłaby 810 zł. Znów do 880 zł minimalnej emerytury dopłaciłby budżet państwa. Podwyższenie składki nie podwyższy więc jej emerytury - zarówno przy mniejszych, jak i większych składkach pani Beacie do emerytury minimalnej będzie dopłacać państwo.

Jeżeli pani Beata popracuje rok dłużej, to odłożone składki pozwolą na wypłatę emerytury w wysokości 870 zł - nadal poniżej minimalnej.

Dopiero po skończeniu 62 lat i 32 latach pracy przedsiębiorca samodzielnie sfinansuje swoje świadczenie, które wyniesie ok. 930 zł.

Jeżeli popracuje do 67. roku życia, czyli przez 37 lat, to świadczenie wyniesie około 1310 zł.

Każdy kolejny rok pracy pani Beaty będzie zwiększał emeryturę o około 6 proc.

Wyliczenia podajemy bez uwzględnienia inflacji i wzrostu PKB. Dotyczą sytuacji, gdy ktoś przez całą karierę był wyłącznie przedsiębiorcą.

ZA DUŻO NIE MOŻNA

Warto też dodać, że gdyby któryś przedsiębiorca (ale też każdy inny ubezpieczony) chciał odkładać na emeryturę zbyt dużo, np. po kilkadziesiąt tysięcy złotych miesięcznie, to nie może tego zrobić. Obowiązują limity. Państwo nie chce pobierać dużych składek od jednego obywatela, aby później nie wypłacać mu zbyt wysokiej emerytury.

Jak podaje ZUS: "Roczna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe w danym roku kalendarzowym nie może być wyższa od kwoty odpowiadającej trzydziestokrotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok kalendarzowy".

Kwota rocznego ograniczenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w 2015 r. (owa trzydziestokrotność średniej pensji) wynosi 118 tys. 770 zł.

NA ZWOLNIENIU PŁAĆ, GDY ZAWIESZASZ - NIE

Ważne. Na zwolnieniu lekarskim przedsiębiorcy muszą płacić składki emerytalne - i to liczy się oczywiście do okresu składkowego. A gdy zawieszają działalność gospodarczą - płacić nie muszą. Okres zawieszenia nie jest okresem składkowym. A to oznacza, że im częściej zawieszaliśmy działalność, tym mniejszą będziemy mieli emeryturę.

W POLSCE FIRMA, A ETAT ZA GRANICĄ

Emocje związane z wysokimi stawkami ZUS wykorzystują pośrednicy finansowi. W ostatnich tygodniach nastąpiła prawdziwa lawina ofert związanych z "załatwianiem" ubezpieczenia w innych krajach Unii. Oferowane są ubezpieczenia emerytalno-zdrowotne w kwocie od 500 zł. Nie ma danych, które obrazowałyby skalę ucieczki za granicę za tańszym ubezpieczeniem, ale takie przypadki zdarzają się coraz częściej.

W innej sytuacji są osoby, które zatrudnione są za granicą, a w Polsce prowadzą działalność gospodarczą.

Przemysław Hinc, doradca podatkowy, członek zarządu PJH Doradztwo Gospodarcze, tłumaczy: - Osoby zatrudnione w innych państwach członkowskich UE i EOG, które z tytułu zatrudnienia mają odprowadzane składki, mogą w Polsce uniknąć płacenia składek do ZUS od działalności gospodarczej. Reguluje to rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego i rozporządzenie wykonawcze Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z 16 września 2009

r.

Ale uwaga! Jeśli uprawnione organy stwierdzą, że zatrudnienie polskiego przedsiębiorcy w innym kraju było pozorne, może to skutkować stwierdzeniem nie tylko braku ubezpieczenia za granicą, ale również zaległościami w opłacaniu składek w Polsce.

SPÓR PRACODAWCÓW ZE ZWIĄZKOWCAMI

Różnica w traktowaniu przedsiębiorców i pracowników etatowych nie podoba się związkom zawodowym. Chcą jednolicości zasad. Proponują uzależnienie wysokości składki do ZUS od dochodu przedsiębiorcy.

Gdyby propozycje związkowców zostały wprowadzone w życie, dla większości pracodawców obciążenia z tytułu składek by się zwiększyły. - Szacujemy, że około dwóch trzecich przedsiębiorców płaciłoby więcej, a jedna trzecia mniej - mówi Jeremi Mordasewicz z Konfederacji Lewiatan.

Wymienia jednak zagrożenia, które spowodowałyby zmiana w naliczaniu składki.

- Musimy pamiętać, że mówimy tu o składkach ludzi najbardziej przedsiębiorczych. Oni nie boją się ryzyka. Biorąc pod uwagę, że jesteśmy w Unii Europejskiej, wykorzystają do prowadzenia działalności to państwo, które da najlepsze warunki. Potrafię sobie wyobrazić, że na przykład osoby samozatrudnione będą rejestrowały się w Holandii czy na Słowacji - dodaje.

Mordasewicz pod jednym warunkiem jest w stanie zgodzić się na uzależnienie składek przedsiębiorców od dochodów: - Jeśli związkowcy zgodzą się na likwidację wcześniejszych emerytur górników, mundurowych, rolników. Gdy wprowadzimy jeden system powszechny bez wyjątków, wtedy i przedsiębiorcy mogą się w nim znaleźć.

Ile wynosi średnia renta i emerytura wypłacana przez ZUS

średnia emerytura 2054 zł
średnia renta 1539 zł

Przedsiębiorca

emerytura 1666 zł
renta 1172 zł

Kolejarz

emerytura 1916 zł
renta 1575 zł

Górnik

emerytura 3923 zł
renta 3739 zł

Nauczyciel

emerytura 2274 zł
renta 2746 zł

(Nauczyciele w większości dostają rentę wypadkową, która jest wyliczana dużo korzystniej niż zwykła renta)

Wszystkie kwoty brutto, za III kw. 2014 r. Źródło: ZUS